

להתיר. **והכא בנדר שהודר ברבים קמיפלגי:** **מר** [רבי יהושע] **סבר:** שאפילו כן יש לו **הפרה** (28) — כלומר: התרה אצל חכם — ואין התקנה מועלת, ועל כן אינו צריך לידור. **ומר** [רבי אליעזר] **סבר:** אין לו **הפרה**, ומועלת התקנה, ועל כן צריך לידור ברבים שלא יחזירנה.

ואיבעית אימא פירוש אחר במחלוקתם של רבי אליעזר ורבי יהושע אם "מועלת" התקנה: **שכולי עלמא** סוברים, **נדר שהודר ברבים יש לו הפרה** [התרה], ואפילו רבי אליעזר לא אמר שדירנה ברבים כיון שאין תקנה זו מועלת. אלא ידירנה על דעת רבים שאומרים לו: נדור! ושוב לא יוכל להתיר נדרו. **והכא בנדר שהודר על דעת רבים קמיפלגי:** שרבי יהושע סובר: שאפילו בזה יכול להתיר את נדרו, ואין מועלת אף תקנה זו. ורבי אליעזר סובר: שאין יכול להתיר, ומועלת התקנה.

האשה מתחלה שתתן לו חלק מכתובתה], ובזה הוא שאמר רבי אליעזר שחוששים. **אבל בשכיב מרע** שאין לו עצמו רווח ממה שיוציא אותו פלוני מן ההקדש, שהרי הוא הולך למות, **דברי הכל אין אדם עושה קינוניא על ההקדש** על מנת שירויחו יורשיו ממה שיניח להם מהמנה שהוציא הפלוני מן ההקדש [רש"י שבועות מב:], **מאי טעמא: אין אדם חוטא, ולא לו תהיה ההנאה מחטאו**, אלא ליורשיו.

איכא דאמרי פירוש אחר במחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע במשנתנו: **כבריא שנהנה מקנוניו, דכולי עלמא** — בין רבי אליעזר ובין רבי יהושע — **לא פליגי**, וסוברים שניהם **דאדם עושה קינוניא על ההקדש**, ולפי כולם היה לנו לעשות תקנה שלא יערים על ההקדש. אלא שסובר רבי יהושע, שאין תקנת הנדר "מועלת", שהרי יכול להתיר נדרו אצל חכם, ורבי אליעזר סובר, שידירנה ברבים, ושוב לא יוכל החכם

בזה שום גזל, ורק לפני הגט תיקנו חז"ל שידור הנאה כדי שלא יערים ויגרש ויצא הפסד להקדש ולערב, אבל אם כבר גירש אין שום סיבה שלא יחזור וישא אותה ויהנה מהנכסים, ואם יבא לחכם ויאמר לו מדוע נדר הוא יתיר לו את הנדר.

29. **רש"י** ורגמ"ה מפרשים שעל דעת רבים הכוונה היא שהרבים אומרים לו לידור, והתוספות בגיטין הביאו מר"ת שעל דעת רבים היינו שאומר שנודר על דעתם של פלוני ופלוני. וכתב הגרי"ז, **שרש"י** ורגמ"ה חולקים וסוברים שדוקא כשהרבים מחייבים אותו לידור זה נקרא על דעת רבים, אבל בזה שאומר שנודר על דעתם אין זה נחשב על דעת רבים.

חשש הערמה על ההקדש שיוציא מההקדש כדין.

28. הקשו התוספות, והלא החכם לא יתיר לו את הנדר כיון שרוצה על ידי זה להערים על ההקדש והערב? ותיצרו התוספות, שצריך לומר לחכם רק את הנדר אבל לא צריך לומר את הסיבה למה נדר.

ובשו"ע [יו"ד רכה] פסק המחבר שצריך לומר לחכם המתיר מדוע הוא נדר את הנדר, והעיר הט"ז שזה שלא כדעת התוספות כאן. ובעיקר קושיית התוספות, תירץ השפת אמת שגם אם יאמר לחכם מדוע נדר יתיר לו החכם את הנדר, שהרי אפילו אם גירש בהערמה הגירושין חלים ובדין מגיע לאשה כתובא ואין